

A tanári záróvizsga tételei a német és nemzetiségi német nyelv és kultúra osztatlan tanárképzés nappali tagozatán

A) Allgemeine germanistische Inhalte/Kenntnisse [Általános germanisztikai tartalmak/ismeretek]:

Sprachwissenschaft [Nyelvtudomány]

- 1. Psycholinguistik:** Sprachentstehung und Spracherwerb; Produktion und Rezeption sprachlicher Äußerungen; Sprache und Denken [Pszicholingvisztika: a nyelv keletkezése és elsajátítása; a nyelvi megnyilatkozások keletkezése és megértése; nyelv és gondolkodás]
- 2. Soziolinguistik:** Zusammenhang von Sozialstruktur und Sprachverwendung; schichtenspezifische Redeweisen und ihre Konsequenzen im Unterricht [Szociolingvisztika: a szociális struktúra és a nyelvhasználat kapcsolata; rétegspecifikus nyelvhasználat és következményei az oktatásban]
- 3. Syntax:** traditionelle und moderne Satzanalysen (Dependenzgrammatik; Konstituentenstrukturgrammatik; Generative Transformationsgrammatik) [Mondattan: tradicionális és modern mondatelemzések (függőségi nyelvtan; közvetlen összetevős elemzés; generatív grammatika)]
- 4. Textlinguistik:** Untersuchungsmethoden der Textsyntax, der Textsemantik und der Textpragmatik [Szövegnyelvészet: a szövegszintaxis, a szövegszemantika és a szövegpragmatika vizsgálati módszerei]
- 5. Kontrastive Linguistik:** Sprachtypologie; Methoden und Ergebnisse der kontrastiven Grammatik, Lexikologie und Phraseologie [Kontrasztív nyelvészet: nyelvtipológia; a kontrasztív grammatika, lexikológia és frazeológia módszerei és eredményei]

Literaturwissenschaft [Irodalomtudomány]

- 6. Geschichte der deutschsprachigen Literaturen 1.: Mittelalter – Weimarer Klassik.** Ausführliche Darstellung einer Epoche nach Wahl. Interpretative (und methodisch reflektierte) Darstellung eines repräsentativen Werkes der Epoche. [A német nyelvű irodalmak története 1.: A középkortól a weimari klasszikáig. Egy szabadon választott korszak részletes bemutatása. A korszak egy jellemző szövegének elemző, értelmező (és módszertanilag reflektált) bemutatása.]
- 7. Geschichte der deutschsprachigen Literaturen 2.: Romantik – Gegenwart.** Ausführliche Darstellung einer Epoche nach Wahl. Interpretative (und methodisch reflektierte) Darstellung eines repräsentativen Werkes der Epoche. [A német nyelvű irodalmak története 2.: A romantikától napjainkig. Egy szabadon választott korszak részletes bemutatása. A korszak egy jellemző szövegének elemző, értelmező (és módszertanilag reflektált) bemutatása.]
- 8. Darstellung eines literaturwissenschaftlichen Ansatzes nach Wahl (in Vorbereitung auf die Prüfung soll eine übersichtliche schriftliche Zusammenfassung des Ansatzes angefertigt werden, die in der Prüfung präsentiert wird);** Illustrierung der Anwendbarkeit des Ansatzes anhand eines frei gewählten Textes. [Egy szabadon választott irodalomelméleti koncepció bemutatása (a vizsgára való előkészületek során írásban el kell készíteni a koncepció egy jól áttekinthető összefoglalóját, amit a vizsgán prezentálni kell); az elmélet alkalmazása egy szabadon választott szöveg értelmezéséhez.]

B) Nationalitätenkunde [Nemzetiségi tartalmak/ismeretek]

1. Die Sprachverwendung der Ungarndeutschen (Bilingualismus; Code-switching; Transfer und Interferenz; Dialekte) [A magyarországi németek nyelvhasználata (kétnyelvűség; kódváltás; transzfer és interferencia; nyelvjárások)]

2. Ungarndeutsche Geschichte 1.: Deutsch-ungarische Beziehungen im Mittelalter und in der frühen Neuzeit; Deutsche Neuansiedlung im 18. Jahrhundert; das ungarländische Deutschtum im Reformzeitalter, während der Revolution und des Freiheitskampfes 1848-49 und in der Zeit der Österreichisch-Ungarischen Monarchie; das ungarländische Deutschtum im Ersten Weltkrieg; die neue Lage nach dem Friedensvertrag von Trianon. [A magyarországi németek története 1.: Magyar-német kapcsolatok a középkorban és a kora-újkorban; betelepítés a 18. sz.-ban; a magyarországi németek a reformkorban, 1848-49-ben és az Osztrák-Magyar Monarchia korában; a magyarországi németek története az I. világháború idején; a trianoni békeszerződés hatása a nemzetiségi politikára.]

3. Ungarndeutsche Geschichte 2.: Das Ungarndeutschtum in der Zwischenkriegszeit und im Zweiten Weltkrieg; Deportation, Vertreibung, Enteignung 1945-48. [A magyarországi németek története 2.: A magyarországi németek története a két világháború között és a II. világháborúban; a magyarországi németek története 1945 és 1948 között (deportáció, vagyonelkobzás).]

4. Ungarndeutsche Geschichte 3.: Das Ungarndeutschtum zwischen 1949-89 (die Minderheitenpolitik des sozialistischen Ungarns); nach der Wende (Nationalitätengesetze); Selbstorganisation und Institutionen der Gegenwart. [A magyarországi németek története 3.: A magyarországi németek története 1949 és 1989 között (a szocialista Magyarország nemzetiségi politikája); nemzetiségi politika a rendszerváltás után (nemzetiségi törvények); a magyarországi németek jelenkori önszerveződése és intézményei.]

5. Identitätsproblematik: Identitätsdefinitionen. Ethnische Merkmalsgruppen und ethnische Sozialgruppen (W. Aschauer). Ethnische und nationale Identität der Ungarndeutschen (Bindorffer Gy.). Typologie der ungarndeutschen Identitätsformen (G. Seewann). [Identitätsproblematika: Identitásdefiníciók. Etnikai jegyeket hordozó csoportok és etnikai szociális csoportok (W. Aschauer). A magyarországi németek identitásának etnikai és nemzeti kategóriái (Bindorffer Gy.). A magyarországi németek identitásformái (G. Seewann).]

6. Ungarndeutsche Literatur 1.: Deutschsprachige Tendenzen der ungarndeutschen Literatur seit den 1970er Jahren. [A magyarországi németek irodalma 1.: A magyarországi németek német nyelvű irodalma az 1970-es évektől napjainkig.]

7. Ungarndeutsche Literatur 2.: Ungarischsprachige Tendenzen. [A magyarországi németek irodalma 2.: Magyar nyelvű tendenciák.]

C) Fachdidaktik [Szakmódszertan]

1. Die wichtigsten Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts [A német mint idegen nyelv tanításának legfontosabb módszerei]

2. Lernautonomie und Lernstrategien [Önálló nyelvtanulás, nyelvtanulási stratégiák]

3. Entwicklung und Förderung der rezeptiven Fertigkeiten (Hören, Lesen) [A szövegértés fejlesztése (beszédértés, olvasásértés)]

4. Entwicklung und Förderung der produktiven Fertigkeiten (Sprechen, Schreiben) [A szövegalkotás fejlesztése (beszédkézség, íráskézség)]

- 5. Problematik der Wortschatzarbeit [A szókincsfejlesztés elmélete és gyakorlata]**
- 6. Grammatikvermittlung im kommunikativen Deutschunterricht [A nyelvtan tanítása a kommunikatív németoktatásban]**
- 7. Entwicklung und Förderung der interkulturellen Kompetenz [Az interkulturális kompetencia fejlesztése]**
- 8. Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung [Tantervi követelmények és a pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése]**
- 9. Testen, Prüfen, Evaluieren [Az értékelés problematikája]**
- 10. Sozialformen im Vergleich [Szervezeti és munkaformák a tanítási-tanulási folyamatban]**

A tanári záróvizsga tételei a német és nemzetiségi német nyelv és kultúra mesterképzés következő levelező tagozatos, új típusú, rövid ciklusú formáiban:

- 1.) 150 kreditpontos (5 féléves) levelező képzés (tanítói szakképzettséget követő középiskolai tanári szakképzettséget adó mesterképzés)**
- 2.) 120 kreditpontos (4 féléves) levelező képzés (tanári szakképzettséget követő újabb, azaz más (német) szakos középiskolai tanári oklevelet adó mesterképzés)**
- 3.) 120 kreditpontos (4 féléves) levelező képzés (tanítói szakképzettséget követő általános iskolai tanári szakképzettséget adó mesterképzés)**

A) Allgemeine germanistische Inhalte/Kenntnisse [Általános germanisztikai tartalmak/ismeretek]:

Sprachwissenschaft [Nyelvtudomány]

- 1. Psycholinguistik: Sprachentstehung und Spracherwerb; Produktion und Rezeption sprachlicher Äußerungen; Sprache und Denken [Pszicholingvisztika: a nyelv keletkezése és elsajátítása; a nyelvi megnyilatkozások keletkezése és megértése; nyelv és gondolkodás]**
- 2. Soziolinguistik: Zusammenhang von Sozialstruktur und Sprachverwendung; schichtenspezifische Redeweisen und ihre Konsequenzen im Unterricht [Szociolingvisztika: a szociális struktúra és a nyelvhasználat kapcsolata; rétegspecifikus nyelvhasználat és következményei az oktatásban]**
- 3. Syntax: traditionelle und moderne Satzanalysen (Dependenzgrammatik; Konstituentenstrukturgrammatik; Generative Transformationsgrammatik) [Mondattan: tradicionális és modern mondatelemzések (függőségi nyelvtan; közvetlen összetevős elemzés; generatív grammatika)]**
- 4. Textlinguistik: Untersuchungsmethoden der Textsyntax, der Textsemantik und der Textpragmatik [Szövegnyelvészet: a szövegsyntax, a szövegsemantika és a szövegpragmatika vizsgálati módszerei]**
- 5. Kontrastive Linguistik: Sprachtypologie; Methoden und Ergebnisse der kontrastiven Grammatik, Lexikologie und Phraseologie [Kontrasztív nyelvészet: nyelvtipológia; a kontrasztív grammatika, lexikológia és frazeológia módszerei és eredményei]**

Literaturwissenschaft [Irodalomtudomány]

- 6. Geschichte der deutschsprachigen Literaturen 1.: Mittelalter – Weimarer Klassik. Ausführliche Darstellung einer Epoche nach Wahl. Interpretative (und methodisch reflektierte) Darstellung eines repräsentativen Werkes der Epoche. [A német nyelvű irodalmak története 1.: A középkortól a weimari klasszikáig. Egy szabadon választott korszak részletes bemutatása. A korszak egy jellemző szövegének elemző, értelmező (és módszertanilag reflektált) bemutatása.]**
- 7. Geschichte der deutschsprachigen Literaturen 2.: Romantik – Gegenwart. Ausführliche Darstellung einer Epoche nach Wahl. Interpretative (und methodisch reflektierte) Darstellung eines repräsentativen Werkes der Epoche. [A német nyelvű irodalmak története 2.: A**

romantikától napjainkig. Egy szabadon választott korszak részletes bemutatása. A korszak egy jellemző szövegének elemző, értelmező (és módszertanilag reflektált) bemutatása.]

B) Nationalitätenkunde [Nemzetiségi tartalmak/ismeretek]

1. Die Sprachverwendung der Ungarndeutschen (Bilingualismus; Code-switching; Transfer und Interferenz; Dialekte) [A magyarországi németek nyelvhasználata (kétnyelvűség; kódváltás; transzfer és interferencia; nyelvjáráások)]

2. Ungarndeutsche Geschichte 1.: Deutsch-ungarische Beziehungen im Mittelalter und in der frühen Neuzeit; Deutsche Neuansiedlung im 18. Jahrhundert; das ungarländische Deutschtum im Reformzeitalter, während der Revolution und des Freiheitskampfes 1848-49 und in der Zeit der Österreichisch-Ungarischen Monarchie; das ungarländische Deutschtum im Ersten Weltkrieg; die neue Lage nach dem Friedensvertrag von Trianon. [A magyarországi németek története 1.: Magyar-német kapcsolatok a középkorban és a kora-újkorban; betelepítés a 18. sz.-ban; a magyarországi németek a reformkorban, 1848-49-ben és az Osztrák-Magyar Monarchia korában; a magyarországi németek története az I. világháború idején; a trianoni békeszerződés hatása a nemzetiségi politikára.]

3. Ungarndeutsche Geschichte 2.: Das Ungarndeutschtum in der Zwischenkriegszeit und im Zweiten Weltkrieg; Deportation, Vertreibung, Enteignung 1945-48. [A magyarországi németek története 2.: A magyarországi németek története a két világháború között és a II. világháborúban; a magyarországi németek története 1945 és 1948 között (deportáció, vagyonelkobzás).]

4. Ungarndeutsche Geschichte 3.: Das Ungarndeutschtum zwischen 1949-89 (die Minderheitenpolitik des sozialistischen Ungarns); nach der Wende (Nationalitätengesetze); Selbstorganisation und Institutionen der Gegenwart. [A magyarországi németek története 3.: A magyarországi németek története 1949 és 1989 között (a szocialista Magyarország nemzetiségi politikája); nemzetiségi politika a rendszerváltás után (nemzetiségi törvények); a magyarországi németek jelenkori önszerveződése és intézményei.]

5. Identitätsproblematik: Identitätsdefinitionen. Ethnische Merkmalsgruppen und ethnische Sozialgruppen (W. Aschauer). Ethnische und nationale Identität der Ungarndeutschen (Bindorffer Gy.). Typologie der ungarndeutschen Identitätsformen (G. Seewann). Identitätsproblematika: [Identitásdefiníciók. Etnikai jegyeket hordozó csoportok és etnikai szociális csoportok (W. Aschauer). A magyarországi németek identitásának etnikai és nemzeti kategóriái (Bindorffer Gy.). A magyarországi németek identitásformái (G. Seewann).]

6. Ungarndeutsche Literatur 1.: Deutschsprachige Tendenzen der ungarndeutschen Literatur seit den 1970er Jahren. [A magyarországi németek irodalma 1.: A magyarországi németek német nyelvű irodalma az 1970-es évektől napjainkig.]

7. Ungarndeutsche Literatur 2.: Ungarischsprachige Tendenzen. [A magyarországi németek irodalma 2.: Magyar nyelvű tendenciák.]

C) Fachdidaktik [Szakmódszertan]

1. Die wichtigsten Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts [A német mint idegen nyelv tanításának legfontosabb módszerei]

2. Lernautonomie und Lernstrategien [Önálló nyelvtanulás, nyelvtanulási stratégiák]

3. Entwicklung und Förderung der rezeptiven Fertigkeiten (Hören, Lesen) [A szövegértés fejlesztése (beszédértés, olvasásértés)]

- 4.** Entwicklung und Förderung der produktiven Fertigkeiten (Sprechen, Schreiben) [A szövegalkotás fejlesztése (beszédkészség, íráskészség)]
- 5.** Problematik der Wortschatzarbeit [A szókincsfejlesztés elmélete és gyakorlata]
- 6.** Grammatikvermittlung im kommunikativen Deutschunterricht [A nyelvtan tanítása a kommunikatív németoktatásban]
- 7.** Entwicklung und Förderung der interkulturellen Kompetenz [Az interkulturális kompetencia fejlesztése]
- 8.** Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung [Tantervi követelmények és a pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése]
- 9.** Testen, Prüfen, Evaluieren [Az értékelés problematikája]
- 10.** Sozialformen im Vergleich [Szervezeti és munkaformák a tanítási-tanulási folyamatban]

A tanári záróvizsga tételei a német és nemzetiségi német nyelv és kultúra mesterképzés rövid ciklusú, 45 kreditpontos, 2 féléves levelező tagozatán
(általános iskolai tanári szakképzettséget követő, középiskolai tanári szakképzettséget adó mesterképzés)

A) Allgemeine germanistische Inhalte/Kenntnisse [Általános germanisztikai tartalmak/ismeretek]

Sprachwissenschaft [Nyelvtudomány]

1. Psycholinguistik: Sprachentstehung und Spracherwerb; Produktion und Rezeption sprachlicher Äußerungen; Sprache und Denken [Pszicholingvisztika: a nyelv keletkezése és elsajátítása; a nyelvi megnyilatkozások keletkezése és megértése; nyelv és gondolkodás]
2. Soziolinguistik: Zusammenhang von Sozialstruktur und Sprachverwendung; schichtenspezifische Redeweisen und ihre Konsequenzen im Unterricht [Szociolingvisztika: a szociális struktúra és a nyelvhasználat kapcsolata; rétegspecifikus nyelvhasználat és következményei az oktatásban]
3. Kontrastive Linguistik: Sprachtypologie; Methoden und Ergebnisse der kontrastiven Grammatik, Lexikologie und Phraseologie [Kontrasztív nyelvészet: nyelvtipológia; a kontrasztív grammatika, lexikológia és frazeológia módszerei és eredményei]

B) Nationalitätenkunde [Nemzetiségi tartalmak/ismeretek]

1. Die Sprachverwendung der Ungarndeutschen (Bilingualismus; Code-switching; Transfer und Interferenz; Dialekte) [A magyarországi németek nyelvhasználata (kétnyelvűség; kódváltás; transzfer és interferencia; nyelvjárások)]
2. Ungarndeutsche Geschichte 1.: Deutsch-ungarische Beziehungen im Mittelalter und in der frühen Neuzeit; Deutsche Neuansiedlung im 18. Jahrhundert; das ungarländische Deutschtum im Reformzeitalter, während der Revolution und des Freiheitskampfes 1848-49 und in der Zeit der Österreichisch-Ungarischen Monarchie; das ungarländische Deutschtum im Ersten Weltkrieg; die neue Lage nach dem Friedensvertrag von Trianon. [A magyarországi németek története 1.: Magyar-német kapcsolatok a középkorban és a kora-újkorban; betelepítés a 18. sz.-ban; a magyarországi németek a reformkorban, 1848-49-ben és az Osztrák-Magyar Monarchia korában; a magyarországi németek története az I. világháború idején; a trianoni békeszerződés hatása a nemzetiségi politikára.]
3. Ungarndeutsche Geschichte 2.: Das Ungarndeutschtum in der Zwischenkriegszeit und im Zweiten Weltkrieg; Deportation, Vertreibung, Enteignung 1945-48. [A magyarországi németek története 2.: A magyarországi németek története a két világháború között és a II. világháborúban; a magyarországi németek története 1945 és 1948 között (deportáció, vagyonek Kobzás).]
4. Ungarndeutsche Geschichte 3.: Das Ungarndeutschtum zwischen 1949-89 (die Minderheitenpolitik des sozialistischen Ungarns); nach der Wende (Nationalitätengesetze); Selbstorganisation und Institutionen der Gegenwart. [A magyarországi németek története 3.: A magyarországi németek története 1949 és 1989 között (a szocialista Magyarország nemzetiségi politikája); nemzetiségi politika a rendszerváltás után (nemzetiségi törvények); a magyarországi németek jelenkori önszerveződése és intézményei.]

5. Identitätsproblematik: Identitätsdefinitionen. Ethnische Merkmalsgruppen und ethnische Sozialgruppen (W. Aschauer). Ethnische und nationale Identität der Ungarndeutschen (Bindorffer Gy.). Typologie der ungarndeutschen Identitätsformen (G. Seewann). Identitätsproblematika: [Identitätsdefiníciók. Etnikai jegyeket hordozó csoportok és etnikai szociális csoportok (W. Aschauer). A magyarországi németek identitásának etnikai és nemzeti kategóriái (Bindorffer Gy.). A magyarországi németek identitásformái (G. Seewann).]

6. Ungarndeutsche Literatur 1.: Deutschsprachige Tendenzen der ungarndeutschen Literatur seit den 1970er Jahren. [A magyarországi németek irodalma 1.: A magyarországi németek német nyelvű irodalma az 1970-es évektől napjainkig.]

7. Ungarndeutsche Literatur 2.: Ungarischsprachige Tendenzen. [A magyarországi németek irodalma 2.: Magyar nyelvű tendenciák.]

C) Fachdidaktik [Szakmódszertan]

1. Die wichtigsten Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts [A német mint idegen nyelv tanításának legfontosabb módszerei]

2. Lernautonomie und Lernstrategien [Önálló nyelvtanulás, nyelvtanulási stratégiák]

3. Entwicklung und Förderung der rezeptiven Fertigkeiten (Hören, Lesen) [A szövegértés fejlesztése (beszédértés, olvasásértés)]

4. Entwicklung und Förderung der produktiven Fertigkeiten (Sprechen, Schreiben) [A szövegalkotás fejlesztése (beszédkészség, íráskészség)]

5. Problematik der Wortschatzarbeit [A szókincsfejlesztés elmélete és gyakorlata]

6. Grammatikvermittlung im kommunikativen Deutschunterricht [A nyelvtan tanítása a kommunikatív németoktatásban]

7. Entwicklung und Förderung der interkulturellen Kompetenz [Az interkulturális kompetencia fejlesztése]

8. Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung [Tantervi követelmények és a pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése]

9. Testen, Prüfen, Evaluieren [Az értékelés problematikája]

10. Sozialformen im Vergleich [Szervezeti és munkaformák a tanítási-tanulási folyamatban]